Oruç ARUOBA

İNSANIN KAVRAM BAĞLAMLARI

(Bir **mathematico-philosophicus** Bağlantı Oyunu)

Wittgenstein'a öykünerek
Adnan için

(Nisan 1979
öncesi ve sonrası)

Bütün akıl bilgileri, ya kavramlardan,
ya da kavram kuruluşlarından çıkmadır;
birincilere felsefi, ikincilere de
matematiksel denir.
I. Kant Kr.d.r.V. **A837/B865**

Felsefi bilgi, öyleyse, özeli yalnızca
genel olan içinde ele alır, matematiksel
bilgi ise geneli özel olan içinde, hatta
tikel olan içinde...
ibid. **A714/B742**

Principii

Ia1. Bağlantının en az iki bağlananı vardır.
Ia2. Bağlantıda bağlanan sayısının sınırı yoktur.
Ia3. Bağlantının yönü, bir bağlanandan öteki(leri)ne geçerken belirlenir.
Ia4. Bağlantı en az iki yönlüdür.

Ib1. Bağlamın en az iki bağlananlı en az bir bağlantısı vardır.
Ib2. Bağlamda bağlantı sayısının sınırı yoktur.
Ib3. Bağlamın yönü, oluşturucu bağlantıları dengelenirken belirlenir.
Ib4. Bağlam çok yönlüdür.

IIa1. Anlam bağlamdır.
IIa2. Anlam, bağlamın yönünün belirlenmişliğidir.

IIb1. Anlamak bağlam kurmaktır.
IIb2. Anlamak, bağlamın yönlerini belirlemektir.

III. Anlam kurularak varolur, çözümlenerek bulunur.

Regula

Birer arttırılarak, teker teker eksiltilecek;
birer eksiltilerek, teker teker arttırılacak.

Ordinatio

Artırılırken, n=1, m=2, 7 kez [n+(m+1)] : (1,3,6,10,15,21,28);
eksiltilirken, n=36, m=9, 7 kez [n—(m—1)] : (28,21,15,10,6,3,1)

Tabula

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
8	7	6	5	4	3	2	1	I
	7	6	5	4	3	2	1	II
		6	5	4	3	2	1	III
			5	4	3	2	1	IV
				4	3	2	1	V
					3	2	1	VI
						2	1	VII
							1	VIII

Conclusio

(8+7+6+5+4+3+2+1) = 36 bağlantı
(84+56+35+20+10+4+1) = 210 bağlam

Notionis

1.İnsan
2.Yaşam
3.Kişi
4.Anlam
5.Değer
6.Eylem
7.Etkinlik
8.Amaç
9.Ürün

Coniunctionis

I / 1.2 İnsan yaşar.
1.3 İnsan kişidir.
1.4 İnsan anlamlıdır.
1.5 İnsanın değerleri vardır.
1.6 İnsanda eyleme olanağı vardır.
1.7 İnsanın etkinlikleri vardır.
1.8 İnsan amaçlıdır.
1.9 İnsan, ürünleridir.

II / 2.3 Yaşamı kişi yaşar.
2.4 Yaşam anlamlıdır.
2.5 Yaşamda değer vardır.
2.6 Yaşam, eylemin alanıdır.
2.7 Yaşam, etkinliklerin toplamıdır.
2.8 Yaşam amaca göredir.
2.9 Yaşamda ürün üretilir.

III / 3.4 Kişi anlamı taşır.
3.5 Kişi değeri taşır.
3.6 Kişi eyler.
3.7 Kişi, etkinlikleri gerçekler.
3.8 Kişi amaç taşır.
3.9 Kişi ürün üretir.

IV / 4.5 Anlam, değerlerde vardır.
4.6 Anlam eylemdedir.
4.7 Anlam etkinlikte yatar.
4.8 Anlam amaçlıdır.
4.9 Anlam bir üründür.

V / 5.6 Değer, eylemdedir.
5.7 Değeri etkinlik üretir.
5.8 Değer amaçlıdır.
5.9 Değer bir üründür.

VI / 6.7 Eyleme, bir etkinliktir.
6.8 Eylem amaçlıdır.
6.9 Eylem ürünlü olmayabilir.

VII / 7.8 Etkinlik amaç taşır.
7.9 Etkinlik ürün üretir.

VIII / 8.9 Amaç ürüne yönelir.

I / 1.23 İnsan yaşarken kişidir.
1.24 İnsanın yaşamı anlamlıdır.
1.25 İnsan yaşarken değerlidir.
1.26 İnsanın yaşaması, eylemde bulunabilmesidir.
1.27 İnsan yaşamı, etkinliklerinin toplamıdır.
1.28 İnsan yaşarken amaçlıdır.
1.29 İnsan yaşarken ürün üretir.

1.34 Anlam üreten insan kişidir.
1.35 Değer üreten insan kişidir.
1.36 Eylemde bulunan insan kişidir.
1.37 Etkinlikte bulunan insan kişidir.
1.38 Amaç taşıyan insan kişidir.
1.39 Ürün üreten insan kişidir.

1.45
1.46 İnsan, eylemde bulunabilmesiyle anlamlıdır.
1.47 İnsanın anlamı, bulunduğu etkinliklerdedir.
1.48 İnsan anlamı amacında taşır.
1.49 İnsanın anlamı bir üründür.

1.56 İnsanın eylemlerinde değer vardır.
1.57 İnsanın değerleri etkinliklerle üretilir.
1.58
1.59 İnsanın değerleri birer üründür.

1.67 Eylem, insan için etkinliktir.
1.68 Amaç insanın eylemlerinde bulunur.
1.69

1.78 İnsan etkinlikleri amaç taşır.
1.79 İnsan etkinlikleri ürün verir.

1.89 İnsan amaçlı olarak ürün üretir.

1.234 İnsan anlamı kişi olarak yaşar.
1.235 İnsan yaşamı kişinin yaşamı olarak değerlidir.

1.236 İnsan yaşarken eylemleriyle kişi olur.
1.237 İnsan etkinliklerini gerçekleyen, yaşayan kişidir.
1.238 İnsanın amaçlılığı kişinin yaşamında bulunur.
1.239 İnsanın yaşamasının ürünü, kişidir.

1.345 İnsanın anlamını taşıyan, değerini üreten, kişidir.
1.346 İnsanın kişi olarak anlamı, eylemde bulunmasıdır.
1.347 İnsan etkinliklerine kişi anlam kazandırır.
1.348 İnsan için anlam olan, kişi için amaçtır.
1.349 İnsanın anlamı kişinin ürünüdür.

1.456 İnsanın anlamı, değerli eylemlerde yatar.
1.457
1.458 İnsanın anlamı, değeri, amaçlı olmasındadır.
1.459

1.567
1.568
1.569 İnsanın değeri, eylemlerinin ürünüdür.

1.678 İnsanın eylemleri, etkinlikleri, amaçlıdır.
1.679

1.789 İnsan etkinliklerinin amaçları, ürünlerinde taşınır.

1.2345 İnsan, anlam ve değer taşıyan kişide yaşar.
1.2346 İnsan, yaşayan kişi olarak, anlamlı eylemlerde bulunur.
1.2347
1.2348 İnsan, yaşayan amaçlı kişi olarak anlamlıdır.
1.2349 İnsan, anlamlı yaşayan kişinin ürünüdür.

1.3456 İnsan, kişilerin eylemleriyle anlamlanır, değerlenir.
1.3457
1.3458 İnsan, amaçlı kişi olarak, anlam ve değer taşıyıcısıdır.
1.3459 İnsanın anlamı ve değeri, kişinin ürünleridir.

1.4567
1.4568 İnsan, amaçlı eylemlerle, anlam ve değer kazanır.
1.4569 İnsan, eylemleriyle anlam ve değer üretir.

1.5678 İnsanın eylemleri için değer neyse, etkinlikleri için amaç odur.

1.5679 İnsanın değerli eylemleri, ürünlü etkinlikleri gibidir.

1.6789 İnsanın eylemleri amaçlı, etkinlikleri ürünlüdür.

1.23456 İnsan yaşamında kişilerin oluşturdukları anlam, değerli eylemlerde yatar.

1.23457 İnsan kişi olarak yaşarken, bulunduğu etkinliklerde anlam ve değer görülür.

1.23458 İnsan olarak, değerleri bilerek, anlamlı yaşamak, kişinin amacıdır.

1.23459 İnsan yaşamını kişi olarak yaşayanların ürünleri, ortaya anlam ve değer olarak çıkar.

1.34567 İnsanın kişi olması, etkinliklerinde anlamı ve değeri gözetmesiyle olur.

1.34568 İnsanın kişi olmasındaki anlam, amaçlı ürünlerinin değerinde görülür.

1.34569 İnsanın kişi olarak anlam ve değeri, ürün vermese de, eylemlerinde bulunabilir.

1.45678

1.45679

1.56789 İnsan, değeri eylemde buluyorsa, bulunduğu amaçlı etkinlikler her zaman ürünlü olmayabilir.

1.234567 İnsan yaşamının, kişilerin eylemlerinin anlam ve değer alanlarında ortaya çıkan biçimleri, aynı zamanda, gerçeklenmiş insan etkinlikleridir.

1.234568 İnsanın kişi olarak anlamlı ve değerli yaşama olanağı, eylemlerinde yatar.

1.234569

1.345678

1.345679

1.456789

1.2345678 İnsan yaşamının, kişinin değerine yansıyan anlamı, etkinliklerde değil, amaçlı eylemlerde görülür.

1.2345679

1.23456789 Kişinin, insan etkinliklerinde bulunarak, ürün vererek yaşadığı amaçlı yaşamın asıl anlam ve değeri, eylemlerinde bulunur.

II / 2.34 Yaşam, kişininki olarak anlamlıdır.

2.35

2.36 Yaşam, kişinin eylem alanıdır.

2.37

2.38

2.39

2.45

2.46

2.47

2.48

2.49

2.56

2.57

2.58

2.59

2.67

2.68

2.69

2.78

2.79

2.89

2.345

(...)

(Not : Okur, kendisi, boş bırakılan bağlam yerlerini doldurabilir; boş bir kağıt alarak, burada kesilen diziyi de, isterse, sürdürebilir —ya da, "bir oyun işte! „ deyip, hepsine boşverebilir...)

“Mor Köpük” Dergisi, Sayı:5-6 (Oyun Özel Sayısı), 1985

EVV3L
http://evvel.org

Oruç Aruoba İlgileri
http://evvel.org/ilgi/oruc-aruoba